UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Natales Sanctorvm Belgii, & eorundem Chronica Recapitvlatio

Molanus, Johannes

Dvaci, 1616

Decima quinta Iulij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9477

Visual Library

octingenteſimo octuageſimo tertio, à Balduino autem Caluo reædificatore, dictus eſt Altum monaſterium in Truncinio. Sed Canonicis, qui regularem & monaſtico nomine dignā vitam abiecerant, ſucceſſerunt Canonici Præmonſtratenſes anno milleſimo centeſimo trigeſimo octauo. Vnde Truncinium Flandricè *Dronghen*, inter Gandenſis diœceſis abbatias celebratur, ornatum corporibus Sanctorum, Gerulphi, Baſini, & filię eius Aldegundis.

Decima quinta Iulij.

1° De *ſancto Plechelmo epiſcopo.*

Ex diuerſis.

CIuitate Oudenzeele, natale ſancti PLECHELMI epiſcopi. Qui Wironi cùm ex Scotia iuxta inſulæ conſuetudinem Romam mitteretur ſummi Pontificis manibus conſecrandus, comes itineris & voti acceſſit: ſacerdos virtute venerabilis, nec ætate maior, nec meritis multo minor. Romanus autem Pontifex reluctantem Wironem epiſcopum ordinauit· eundemque honorem Plechelmo ſancti viri ſocio impertijt, & multis auctos muneribus in patriam remiſit. Wiro autem oblata oportunitate rurſus aſſumens Plechelmum coëpiſcopum, ex patria per mare Gallicum ad Pipinum ducem peruenit, qui eos cognouit ſanctitate ſua totam patriam illuſtraſſe, ideoque honorificè ſuſcepit, & locum qui Mons Petri dicitur, rerum cæleſtium contemplationi idoneum illis attribuit. Et hæc de eo, aut potius de vtroque in Wironis vitæ hiſtoria leguntur ad octauum diem Maij.

Quo

Quo etiam in loco notatum eſt à nobis vtriuſque nonnullas reliquias ex Petri-monte ad vicinam vrbem quæ Ruremunda dicitur, cum Canonicorum collegio eſſe tranſlatas. Cæterum præcipuam portionem corporis Canonici oppidi Oudencelenſis, quod eſt trans Iſelam, ſibi attribuunt. In hiſtoria Switberti auctore ſancto Marchelmo nominatur epiſcopus de Maſſa candida. Beda verò, Prouinciæ Nord-Humbrorum quatuor nunc epiſcopi, ait, præſulatum tenent, Wilfridus in Eboracenſi eccleſia. Edilwaldus in Lindisfarnenſi eccleſia, Acca in Hagulſtadenſi eccleſia, Pecthelmus (alias Plechelmus) in ea quæ Candida caſa vocatur, quæ nuper multiplicatis fidelium plebibus, in ſedem Pontificatus addita, ipſum primum habet antiſtitem.

Cap. 14. Cal. Martij.

Hiſt. eccle. lib. 5. c. 24.

2°. *Liberatio ciuitatis Ieruſalem.*

Ex Guilielmi Tyrij libris de bello ſacro, & aliunde.

Liberatio cuitatis Ieruſalem de manibus Turcorum: feſtum olim duplex, cum Octaua. Sicut enim Iudæi annuè celebrare ſolent luctum euerſæ Ieruſalem, cuius teſtem habemus beatum Hieronymum, ita maiores noſtri memoriam ereptæ à Turcis vrbis ſacræ celebrarunt, vſque dum vox ſolennitatis verſa eſt in planctum, eratque principium diuini officij; *Ecce nomen Domini venit de longinquo* Conuenienter autem tale exordium canebatur, quia nomen Domini potiſſimum illuc veniebat per Francos & Teutones, qui in longinquo ab Ieruſalem diſſiti ſumus. Quamuis nec Italos, Anglos, Scotos, aliaſque gentes ab hac gloria ſecludamus. Hiſpanos tamen abeſſe fecit domeſticum bellum, quod contra Saracenorum reliquias proſequebantur. Fuerunt autem eius ſacri belli, quo nullum vnquam fuit glorioſius, primarij auctores, Petrus eremita, & Godefridus dux de *Buyllon*, vterque origine Francus, ſed habitatione Belga, in regno Teutonico. Quare breuiter hic

In primum Sophoniæ.

Eſaiæ 30.

hic commemoranda eſt celeberrima illa victoria. Anno milleſimo nonageſimo quinto Vrbanus ſecundus, commotus à Petro eremita, bellum ſtatuit pro viribus Turcis inferre, & Ieroſolymorum vrbem ſanctam ex eorum manibus extorquere. Italia verò & Germania relictis, quòd regis Henrici culpa, ſæuis ſeditionum fluctibus iactabantur, Francos potiſſimum, à quibus ipſe trahebat originem, à ſe incitandos putauit. Itaque ex Roma in Gallias veniens, Synodum habuit in Claromonte, menſe Nouembri. Erat ea valde celebris conuentu Gallorum & Germanorum, ac totius prope Occidentis, tam epiſcoporum quàm principum. Coram quibus Pontifex orationem habuit, pro ſacro bello Ieroſolymitano, luculentam, & Reipublicæ vtilem, quam lector apud Paulum Æmylium legat. Vnde paſſim tam nobiles quàm ignobiles, in remiſſionem peccatorum ſuorum, & in terræ ſanctæ liberationem iter aggreſſuri, cruce ſe ſignarunt. Ex quo ipſa expeditio Cruciata eſt vocata. Primus per Hungariam Conſtantinopolim abiuit, ſequenti vere, Gualterus *Senſaueir*, vir nobilis, & in armis ſtrenuus, cum ingenti multitudine peditum. Quem mox inſecutus eſt Petrus eremita cum quadraginta millibus, tranſcurſa Lotharingia, Franconia, Bauaria, & Auſtria, qui tamen ferè omnes fame & gladio corruerunt. Ideoque Bernardus, Petri exemplo adhibito, monet bellicoſos Duces eligere, & ſimul proficiſci exercitum Domini, vt vbique habeat robur. Eodem anno, menſe Auguſto, eâdem via diſceſſit magnificus & illuſtris Godefridus Lotharingiæ dux. Fuerunt autem qui eius caſtris ſe adiunxerunt, viri nobiles, & perpetua memoria digni, Balduinus eius frater vterinus, Balduinus de Montibus,* Hamancorũ Comes, Hugo Comes de ſancto Paulo, Engelramus filius eius, Garnerus Comes de *Grez*, Balduinus de Burgo, ducis conſanguineus, Henricus de Aſcha, Godefridus frater eius, Dodo de *Conz*, Cono de Monte acuto, & alij plures. Qui cùm ſcirent Petri exercitum, aliorumque legiones, triſtes caſus pertuliſſe in Hungaria, miſerunt legatum ad Calemannum regem, pro libero & tranquillo tranſitu, virum nobilem Godefridum de Aſcha, regi familiariter notum. Rex autem voluit cum Godefrido optata diu miſcere colloquia, & accepto Balduino fratre in obſidem, tranſitum libens admiſit, atque tranſeunti multi Hungaricæ nobilitatis, nomen ad ſacram militiam dedêre. Cùm autem dux ad Imperium Græcorum perue-

Libro 4.

Epiſt. 322

* leg. Hannoniorum

perueniſſet, & Hugonem magnum regis Francorum fratrem, alioſque nobiles captiuos eſſe intelligeret, ſtatim eos repetijt ab Imperatore. Cumque is recuſaret, militi ſuo regionem dedit in prædam. Qua depopulatione conceſſa, coactus eſt Imperator captiuos dimittere. Tandem fixis tentorijs caſtra metatus eſt cum exercitu ante Conſtantinopolim: vnde ſæpe ab Imperatore ad vrbem euocatus eſt, ſed euocanti malè fidebat, & ob id introire renuit: ex quo graues ortæ ſunt inimicitiæ. Tandem Imperator filium ſuum duci obſidem dedit, vt ad eum ingrederetur. Ingredientem honorificè recepit, & indutum veſtibus imperialibus in filium adoptauit, pace & gratia vtrimque reformata. Interea per difficultates itinerum cum ſuis adueniunt, Boëmundus princeps Tarentinus, Robertus Comes Flandrenſis, Raimundus Comes Tolaſanus, Ademarus Epiſcopus Podienſis ſiue Auicienſis, qui omnium curam Apoſtolica auctoritate ſuſcepit, & Robertus Nordmannorum dux, cum Euſtathio, fratre Godefridi ducis. Sigonius addit Anſelmum Mediolanenſem epiſcopum, *Libro 9.* cum quinquaginta millibus Lombardorum: cumque iam Occidens in Orientem migraſſe videretur, omnes contenderunt ad expugnandam Niceam Bithiniæ, vbi recenſiti ſunt peditum ſexcenta, & equitum loricatorum centum millia, qui laborum ſuorum primitias ibi conſecrarunt, ciuitate per deditionem accepta, Solimanni vxore & liberis duobus Conſtantinopolim abductis, eiuſque exercitu fuſo: quem etiam poſtmodum magis fuderunt. Occuparunt deinde, diſpertito exercitu, obuias quaſque ciuitates & regiones; Tancredus, Tarſum & vniuerſam Ciliciam. Cui apud Tarſum acceſſit claſſis ex Flandria, Hollandia, & Friſia. Balduinus ducis frater inuaſit vſque ad Euphratem vniuerſam regionem. Vltra vero Euphratem Ediſſeni, & Samoſatenſes vltro eum vt liberatorem receperunt: Sororgienſes ad deditionem impulit. Flandrenſis Comes, habita Mareſia, violenter à Turcis occupauit Arteſiam. Iam maior exercitus, per abrupta montium & vallium deuexa, Antiochiam Syriæ appropinquabat, omneſque diſperſæ copiæ in vnum ſeſe congregabant, quibus & naues Ianuenſium acceſſerunt. Hanc autem vrbem, quæ nona olim fuit gentilium Ieruſalem, à decima die Octobris obſeſſam, tertia demum die Iunij expugnarũt, opera potiſſimum Boëmundi, qui invento per amicum

modo intrandi, primus intrauit, poſt quem Flandrenſis & Nordmannus. Occupatam autem vrbem magnus princeps Corbagath obſidione vallauit, & clam vnam turrim occupaſſet, niſi viriliter ei reſtitiſſet Henricus de Aſcha cum duobus cognatis. Cùm autem intus inedia premerentur, Petrus eremita miſſus eſt legatus ad hoſtes, eosque renunciauit pugnam depoſcere. Vnde vniuerſæ legiones ſummo mane celebratis diuinis, & cæleſtis cibi munere ſatiatæ, per Dominum confortatæ, eruperunt, & de hoſtibus triumpharunt. Vrbe iam in tranquillitate compoſita, verſus Ieruſalem tendentes, multas vrbes occuparunt, & poſt variam fortunam, anno milleſimo nonageſimo nono, ſeptima Iunij ad vrbem ſanctam & Deo amabilem Ieroſolymam caſtra metatæ ſunt. Cumque victus & aquæ penuria laborarent, ex communi decreto indictæ ſunt Litaniæ, & aſſumtis crucibus & ſanctorũ patrocinijs, epiſcopi & clerus nudis pedibus, populum ſubſequentem vſque ad montem Oliueti præceſſerunt. Vbi Petrus eremita, & Arnulphus familiaris Comitis Nordmanni, populum exhortationis ſermone ad longanimitatem animarunt. Octauo autem die humiliationis, obſidionis autem trigeſima nona, eadem feria & hora quibus Saluator ibi pro noſtra ſalute mortem crucis ſubijt, vrbs capta eſt, Idibus Iulij, eo videlicet die, quo primitiua eccleſia inde abiecta fuit, cùm feſtum de diſperſione Apoſtolorum celebratur, vt habet epiſtola Ducum ſacri belli, in qua Godefridus Dux ſe nominat gratiâ Dei ſancti ſepulcri aduocatum. Idemque primus ponte ordinato ingreſſus eſt vrbem, cum fratre ſuo Euſtathio. Quos continuo ſubſecuti ſunt Ludolphus & Guilhelmus, vterini fratres, patria Tornacenſes. Statim pòſt, Flandrenſium Comes, & Nordmannorum Dux. Cæterum quæ vlterius ſint victoriæ ſubſecutæ, & quando eadem iterum per principum diſcordias ſint amiſſa, ex aliorum hiſtorijs petatur.

Apud Marianũ Scotum in appendice.

3. *Ap-*

3°. *Appendix de Petro eremita, fundatore Noui monaſterij.*

Ex Wilhelmo Tyrio archiepiſcopo, ex monumentis & ſcriptis Noui monaſterij, quæ dominus Iodocus Dorius, Prælatus loci, oſtendit, & communicauit. Quibus & aliunde quædam adiecimus.

NObis hoc loco quædam latius dicenda reſtant de Petro eremita, & Godefrido duce, eo quod hi ſacri belli primores principes, non abſque diuina, vt apparet, prouidentia, feſti huius latus claudant, dextrum & ſiniſtrum. Godefridus enim poſtridie obijt, & octauo die poſt captam vrbem rex eligebatur. Petrus verò eremita, octaua die ante vrbem captam, exercitum litanias & nudipedalia inchoantem, ſacra concione inſtigabat. Eodemque die decurſis aliquot annis debitum naturæ perſoluit. *De hoc S. Petro latè Arnoldus Wion lib. 5. ligni vitæ c. 104.*

Petri huius hiſtoriam, quod ſciam, nemo plenius aut verius conſcripſit, quàm Wilhelmus archiepiſcopus Tyrius, regni Ieroſolymitani Cancellarius. Erat de epiſcopatu Ambianenſi, re & cognomine eremita, ſtatura puſillus, & quantum ad exteriorem hominem, perſona contemtibilis. Hic orationis & deuotionis cauſa Ieroſolymam peruênit. Vbi cum diligenter de oppreſſione Chriſtianorum cum lacrymis ſcrutaretur, & à Græcorum imperio, quod vix ſibi ſufficiebat, nihil ſperari poſſe intelligeret, ſed tantum à Romana eccleſia, & Occidentis principibus, obtulit ſeſe in remedium animæ ſuæ legatum, ſi Simeon patriarcha ad dominum Papam, & eccleſiam Romanam & principes Occidentis, ſcriptum ſigilli ſui auctoritate corroboraret. Viſus eſt & Dominus Ieſus Petro in eccleſia ſanctæ reſurrectionis, dicens: *De bello ſacro libris primis.*

Surge, propera, & quæ tibi ſunt iniuncta, intrepidus perage. Ego enim tecum ero.

Quare peractis de more orationibus, & impetrata Patriarchæ benedictione, proſpera nauigatione Barum peruenit, Vnde Romam profectus circa illas partes beatum Vrbanum inuenit, fideliter & prudenter legationem expoſuit,

 literas

literas porrexit, miſerias & abominationes terræ ſanctæ explicuit. Pontifex legatum benignè ſuſcepit, & mox in Gallijs fidelem cooperatorem fore ſe promiſit. Vnde Petrus tranſcurrens Italiam, Alpes tranſiens, zelo diuino ſuccenſus, Occidentales principes increpat, inſtat, arguit, vt afflictis fratribus ſuccurrant, & loca ſacra expurgent. Plebes etiam & infimæ ſortis homines animabat. Cui Dominus tantam gratiam contulerat, vt rarò ſine fructu populos conueniret. Fuitque domini Vrbani præcurſor vſque in Gallias, vbi iam dictus Pontifex in celebri Synodo Claromontana legationem eius aperuit, & principes ad bellum ſacrum exhortatione euocauit. Nec ſatis ei fuit ad hanc viam innumeros incitare, ſed vſque poſt captam Ieruſalem in multis vtilis cum exercitu Dei perſeuerauit. Tunc ſumma cum gratulatione exceptus fuit à Chriſtianis, à quibus ante quinque annos ſuam legationem acceperat. Cùm autem vrbe feliciter occupata in Belgium rediſſet, fundauit in ſuburbio Hoyenſi nouum monaſterium, in quo Prior obijt. Cui poſtea Hugo de petra ponte, epiſcopus, abbatis dignitatem adiecit. Fundauit autem id potiſſimum ſumtibus Canonis Comitis Montiſ-acuti, & Lamberti Comitis Clari-montis, qui cùm in terræ ſanctæ ſubſidio naufragium paſſi, Deo eccleſiam vouiſſent, mox ſerenitatem obtinuerant. Proclamatur autem annuè eo in loco beati viri memoria ſequentibus verbis:

Octauo Idus Iulij, anno Domini milleſimo centeſimo decimo quinto, obijt dominus Petrus venerabilis ſacerdos & eremita, qui primus prædicator ſanctæ Crucis à Domino meruit declarari. Hic poſt acquiſitionem terræ ſanctæ, cùm reuerſus fuit ad natale ſolum, ad petitionem quorundam virorum nobilium & ignobilium fundauit eccleſiam iſtam, in honorem ſancti ſepulcri, & ſancti Ioannis Baptiſtæ, in qua idoneam ſibi elegit ſepulturam.

Elegerat autem vir humilis ſepulturam in cœmeterio, ſed reliquiæ eius poſtea tranſlatæ ſunt ad cryptam, anno, vt marmori inciſum eſt, milleſimo, ducenteſimo quadrageſimo ſecundo, & tunc integer inuentus fuit cum barba.

Polydorus lib 5. ca. 9. Cæterum quidam præterea annotarunt hunc Dei virum primum inueniſſe modum orandi ad calculos ſeu grana.

Qui

Qui per totam eccleſiam nunc eſt celeberrimus. Quæ autem contra eum ſcribit Robertus monachus Francus, ea non dubito calumnias fuiſſe quorũdam Francorum contra Teutonicum ſiue Imperij eremitam. Quòd facile probarem. Et iam olim à Franciſco Petrarcha eſt animaduerſum, dum libros ſuos de vita ſolitaria in Gallijs ſcriberet: Videns enim de Petro, quem pro merito ſuo multum laudat, ſcribentium variè affectos animos, ſe ſtudio rerum, non hominum, agi profitetur.

Robertus libro 1.

4°. *Appendix de rege Godefrido Bullonio.*

Ex Wilhelmo Tyrio, & alijs ad marginem indicatis.

SEd ad regem Godefridum tranſeamus. Hic patrem habuit Euſtathium, Comitem Bolonienſem in regia Franciæ gratioſiſſimum: patruum pontificem Pariſiorum: matrem verò religioſam mulierem, Idam, ſororem Godefridi ducis Lotharingiæ, qui eum in filium adoptauit, & hæredem ſuum conſtituit, magnum denique auunculum, Stephanum, primum antiſtitem Caſſinatem ex archidiacono Leodienſi: deinde pontificem maximum, priſca ſanctitate clarum, qui Mediolanenſem eccleſiam ad officium ſuum reuocauit, ducenteſimo anno ex quo à Romana defecit. Fuit autem Godefridus vir in vſu armorum, & exercitio militari, omnium indicio ſingularis. Vnde Henricus Imperator in acie exiſtens contra Radulphum pſeudoregem Saxonum, eum exercitus primicerium conſtituit, vbi pſeudoregem per vitale pectus imperiali vexillo tranſverberauit. Cùm autem eodem Henrico Romam inuadente, per partem muri à ſe eſtractam primus irrupiſſet, ex nimio labore in grauem incidit infirmitatem. A qua vt liberaretur, ad terram ſanctam peregrinationem vouit. Ex quo voto ſtatim eum conualuiſſe ſcribunt Antoninus & Nauclerus. Votum autem iſtud, & iniqua ſacroſanctæ poteſtatis oppugnatio, principem bonum meritò ad bellum ſacrum, Vrbano id publicante, extimularunt. Quare caſtrum ſuum *Bullon* cum longè lateque diffuſo territorio, Leodienſi eccleſiæ maiori gloria ſua, quàm ementis, diuendidit mille trecentis marchis argenti

Paul. Æmilius. li. 4.

Antoninus titulo 16. cap 1, Chronici.

Nauclerus generatione 37.

argenti puriſſimi & tribus auri. A quo tempore epiſcopi Leodienſes ſe etiam duces vocarunt Bullonenſes. Vel (vt plenius dicam ex exhortatione Bernardi ad Ludouicum iuniorem) tria ampliſſima patrimonia, ſuum, fratris, & matris, partim oppignorauit, partim diſtraxit, vt copias piorum pluſquam pro virili aleret. Ita qui corruerat, contra Pontificiam poteſtatem militans, maior excitatus eſt, regnumque cæleſte merendo, inter nos etiam in terris nactus eſt. Collegit autem optimus princeps Antuerpiæ, vbi Marchio erat, primitias huius ſacræ militiæ, aſcribens in eam duodecim primos viros, in honorem duodecim Apoſtolorum. Sed & eccleſiam diui Michaelis multis donarijs ditabat, commendans ſe & militiam dicto Archangelo principi eccleſiæ. Porrò poſt occupatam à ſe Ieruſalem, octauo die vnanimiter in regem eſt electus. Hunc enim Franci obſeruabant: Germani ſuum ducebant, Itali colebant. Reiecit tamen cum nomine coronam auream, indignum arbitratus illic aureo diademate hominem vti, vbi rex regum Chriſtus ſpineam coronam, pro redemptione humani generis, tuliſſet. Mox autem Deo primitias regiæ ſuæ poteſtatis obtulit, fundans clauſtrum, & in eo Dominici ſepulcri Canonicos. Dum autem vlterius victor pergeret, verus Chriſti confeſſor centuplum accepturus, intra primum annum regni ſui per validam ægritudinem viam vniuerſæ carnis eſt ingreſſus, decimo quinto Calendas Auguſti, anno milleſimo centeſimo. Fuit vir religioſus, clemens, pius, ac timens Deum, ſtabilis & ſerius in verbo, ſæculi vanitates contemnens, quod in militari profeſſione rarum eſt; in orationibus iugis, liberalitate inſignis, affabilitate gratioſus, manſuetus, miſericors, & Deo placens.[a] Cui in regno electione ſucceſſit Balduinus frater eius, Comes Edeſſanus. Sepultus eſt, ſicut & frater, in eccleſia Dominici ſepulcri, ſub loco Caluariæ, vbi humilis princeps humile habet epitaphium ſuæ tumbæ inciſum: *Hic iacet inclytus dux Godefroy duc de* Buillon, *qui totam iſtam terram acquiſiuit* * *cultu Chriſtiano; cuius anima regnat cum Chriſto. Amen.* [b]

Apud Paul. Æmil. li. 5.

Goropius lib. 1. originum Antuerpiæ.

Andreas Thenet citat lib. 6. cap. 8. Coſmographiæ

* *for. cultui ſic legit Andreas Thevetus in viris illuſtribus cap 13. 2. partis.*

a. *De hoc Godefrido Iuſtus Lipſius in ſuis monitis & exemplis c. 2. monito 1. nu. 4. ſic ait: Rex terræ ſanctæ factus victorijs, & vita illuſtris obijt: quem mirari aliquando*

quando ſubijt, non & ipſum relatum in diuorum numerum, tam claris teſtatiſq́ meritis.

b. *Vide antiquos de eo verſus in chriſtiani Adrichomij deſcriptione Vrbis Ieruſalem nu. 242. qui continent eius epitaphium.*

Die decima-ſexta Iulij.

1°. De *ſancto Monulpho, epiſc. Leodienſi.*

Ex manu-ſcripta hiſtoria, & Gregorio Turonenſi.

TRaiecti, ſanctorum epiſcoporum & confeſſorum MONVLPHI & GONDVLPHI. Erat autem Monulphus homo iuſtus, doctor bonus, orphanorum & peregrinorum pater, qui, vt Gregorius ſanctus epiſcopus Turonenſis atteſtatur, magnum templum Traiecti in honorem ſancti Seruatij conſtruxit, compoſuit, & ornauit: in quod multo ſtudio & veneratione tranſlatum corpus magnis virtutibus pollet. Clericos Deum timentes ibidem inſtituit, quos monuit ſemper ſecundum Canonica inſtituta in omnibus viuere. Prædiorum ſuorum, inter quæ eſt caſtrum Dionantum, beatum Seruatium ſcripſit hæredem, in cuius medio eccleſiæ, omnibus dignè peractis, ſepultus eſt: poſtquam per triginta nouem plus minus annos fuiſſe ſcribitur epiſcopus.

De gloria confeſ. capite 72.

2°. De *ſancto Gondulpho, ibidem epiſcopo.*

Ex hiſtoria manu-ſcripta, & monumentis eccleſiæ Traiectenſis.

SAnctus verò GONDVLPHVS, Traiecti ad Moſam nutritus, & magnis ex natalibus, primis videlicet Lotharingiæ oriundus, moribus, continentia, & eruditione clarus fuit: & ſanctam